

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Koparjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Država, spoštuj praznike!

V naši državi imamo uveljavljenih več državnih ali narodnih praznikov, za katere dneve je predpisan počitek za državne urade, šole in vse javno gospodarsko življenje. Tako je bilo tudi na dan kraljeve poboje. Dobro.

V naši državi, ki je po ogromni večini krščanska in katoliška, imamo pa tudi Gospodove praznike: nedelje in razne velike spominke dneve, kakor velikanč, binkoči, praznik sv. Reš. Telesa itd. Po vseh civiliziranih krščanskih deželah je uvedeno spoštovanje Gospodovih dni, ki se mu kljubajo predvsem državne oblasti in uradi. Tega smo bili vedno vajeni tudi mi. Naš režim pa tudi to davno naravno pravilo civiliziranih narodov prezira. Kar se zahteva celo za časne spominke dneve — državne in narodne praznike — od državljanov, tega naša državna oblast ne pozna nasproti Gospodovim praznikom.

Že minolo nedeljo so nas presenečali v Ljubljani fantje-naborniki s svojim običajnim vriskanjem in ljudje so se nehote vpraševali, odkod to. Ob nedeljah se vendar ne bodo vršili nabori? Kakor smo se pa poučili, so nabori razpisani celo tudi na dan sv. Reš. Telesa. To je pa pač več, nego bi smeli tiho prenesti.

Živimo v času miru in kakor je danes položaj, na kak vojni pohod živ krst ne more misliti. Vojaška oblast ima torej dovolj časa, da izvrši nabore z vso mirnostjo ob delavnih dnevih. Nedelje in praznike naj pa ona prva spoštuje, kajti ako ona ne poudari discipline, pokorščine do Izvira vse avtoritete, kako naj zahteva od vojakov naproti človeški avtoriteti, ki je brez opore na Najvišjega ukazovalca hišica iz kart?

Posebej pa opozarjamo merodajne vojaške činitele, da je za katoličane praznik sv. Rešnjega Telesa eden najlepših in najprejnjih praznikov. Ta dan živi vsa katoliška svetost pod vtisom procesij sv. Rešnjega Telesa, ulice in ceste nosijo slovesne znake javnega češčenja evharističnega Boga. In ta dan naj opita in razgreta naborna mladina kali mir in slovesnost naših krajev in oblasti naše Ljubljane? Proti temu dvigamo v imenu prebivalstva, ki po ogromni večini čuti katoliško, najodločnejši protest!

Vojaška oblast naj ne pozabi, da so verska čustva ljudstva — sveta! Naj torej v mirnem času ne žali vere! Tudi tedaj ne, ko gre za katoličane, ki dajejo v novi državi ogromen del vojske in doprinašajo zanj težke gmotne žrtve. Odgovorni krogi naj vedo, da segajo verske žalitve najgloblje in da jih ljudstvo ne pozablja. Iz ozirov na koristi vojske in države same naj se torej nabori na sv. Rešnjega Telesa dan opuste.

Iz tobačne uprave.

Na sobni seji narodne skupščine se je prečital odgovor finančnega ministra dr. Kumanudija na interpelacijo poslanca Urša Stajčiča radi previsokih cen, ki jih plačuje tobačna monopolska uprava v inozemstvu. Dr. Kumanudi pravi v svojem odgovoru, da je tobačna uprava pri proizvodnji luksuznih cigaret nujno navezana na uvoz tobaka iz Smirne in Trakije, ker je domače blago preslabo. Smirenskega tobaka so kupili 98.858 kg, a trakijskega pa 23.957 kg. Vlada je bila prisiljena kupiti ta tobak od trgovcev, ker je direktna nakup od producentov nemogoč. Poslanec Stajčič se z ministrom odgovorom ni zadovoljil, poudarjajoč, da je v lastni državi dovolj primerne robe za luksuzne izdelke, na drugi strani pa je država plačala za tobak iz Smirne in Trakije odločno previsoko.

Hrvatski list o Jugosl. klubu.

Belgrad, 12. junija. »Jutarnji List« prinaša sledečo vest svojega poročevalca v Belgradu: V Jugoslovanskem klubu vedno bolj prevladuje republikanska struja. Vzrok temu je ta, da so člani kluba prepričani, da se v taki monarhiji ne more vspešno izvajati socialna politika. Za samo stranko pa pride tudi v poštev to, da se mora ona boriti s hrvatsko-republikansko stranko. Eden izmed najbolj uglednih čla-

nov kluba je izjavil dopisniku, da on radi monarhije ne dela nobenega vprašanja; zanj je glavno, da more stranka izvrševati svoj program. Člani Jugoslovanskega kluba se poročnih svečanosti niso vdeleževali, ker jih je priredila vlada, kot protest proti njenemu režimu.

SLS na pohodu.

Sijajna zmaga SLS pri dopolnilnih občinskih volitvah na Viču in pri D. M. v Polju.

Vič, 12. junija. Včeraj so se vršile na Viču dopolnilne volitve za 7 razveljavljenih komunističnih odborniških mest. Pri volitvah je dosegla SLS naravnost sijajen uspeh, liberalci so bili katastrofalno poraženi. Odanih je bilo 511 glasov. SLS je dobila 305 glasov in pet odbornikov, socialdemokratje so dobili 111 glasov in eno odborniško mesto, liberalci pa, ki so se skrili pod gospodarsko stranko, so dosegli z vsemi svojimi avtomobili in kočijami 95 glasov in enega odbornika.

Zanimivo je razmerje glasov pri zadnjih splošnih občinskih volitvah. SLS je dobila 254 glasov, socialdemokratje 116, liberalci 171 glasov. Kljub temu, da je bila včeraj udeležba za 247 glasov manjša kakor zadnjič, je SLS napredovala za 51 glasov. Organizacija SLS na Viču se je sijajno obnesla. Vladnim gospodom bodo pa te volitve gotovo precej neljube. Ker ne znajo in nečejo upoštevati ljudskih zahtev, jih bomo morali pa s kroglicami vliči v glavo

drugo spoznanje.

Dev. Marija v Polju, 12. junija. (Izv.) Včeraj so se vršile nadomestne občinske volitve za razveljavljenih 6 komunističnih mandatov v občini Dev. Marija v Polju. Doslej so imeli: Delavska zveza (kršč. soc. delavci) 5 mandatov, SLS 4, samostojneži, liberalci, narodni socialisti, socialdemokrati skupaj pa 9 mandatov. Pri včerajšnjih nadomestnih volitvah je bilo oddanih 346 glasov, od katerih je dobila SLS 86 glasov — 1 mandat, lista Delavske zveze (kršč. soc. delavci) 133 glasov — 3 mandate (SLS skupaj 219 glasov), samostojneži 75 glasov — 1 mandat, liberalci, socialdemokrati in narodni socialisti skupaj na eni listi pa 51 glasov — 1 mandat. Tako imajo sedaj somišljeniki SLS v obč. odboru 13 mandatov, nasprotniki pa 11.

Borovnica, 12. junija. Pri včerajšnjih volitvah je SLS dobila 168 glasov, združeni nasprotniki pa 38 glasov. SLS je dobila vse 4 mandate.

Velikostna manifestacija katoliškega ljudstva.

Marija Nazaret, 10. junija. 22.

Danes stoji moziška dolina pod silniimi vtisi katoliškega shoda, ki se je pravkar sijajno končal. V soboto zvečer so goreli po vseh hribih in gričih obširne savinske doline množični mogočni kresovi, naznanjajoč, da se bliža ura, ko se bo zbralo katoliško ljudstvo, da pregleda s paznim očesom polpreteklo dobo, da premotri do pičice natanko sedanje dni politične, gospodarske, kulturne in verske sužnjosti celokupnega jugoslovanskega, predvsem pa še katoliškega ljudstva ter da si osnuje smernice za bodoče delovanje, ki mora prej ali slej prinesiti popolno svobodo vsem ki so po nasilju ponižani in razžaljeni. Vse vasi so plavale v zastavah, vencih in mlajih, vse ljudstvo je bilo svečano razpoloženo. Na vse zgodaj so pričele prihajati v Marijo Nazaret mnogobrojne ljudske množice na železih in peš, vsi obdani z zastavami in okrašeni s cvetjem. Orli in Orlice, mladeniške in dekliske Marijine družbe, župani in odborniki, Kmetška zveza, izobraževalna društva, staro in mlado pomešano med bujne narodne noše je stvorilo impozanten sprevod, v katerem je korakalo 8000—9000 ljudi, na čelu jim godba iz Šmihela nad Mozirjem.

Sv. mašo je služil prošt dr. Martin Matek. Med svetim opravilom je imel globoko zasnovan cerkven govor, ki je segel tisočglavi množici v dno duše. Po sv. maši se je začelo zborovanje. Shod je otvoril s toplim pozdravom na zbrano katoliško ljudstvo župnik Alfonz Požar. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Močnik, svetnik trgovske zbornice, za podpredsednika pa župan Martin Steblovnik.

Prvi je govoril p. Mariofil Holeček o katoličanstvu in javnosti. Njegov globoki govor je izvenel v dokazani ugotovitvi, da

je katoliška vera tisti silni dej, ki se ne da zapreti v ozke prostore zasebnega življenja, marveč neprestano trka na vse pango javnega življenja, neprestano se udejstvuje z vso silo svoje živovitosti.

Silen vtis je napravil na katoliško ljudstvo govor poslanca dr. Hohnjeca o šolstvu, ki ga hoče framazonstvo spraviti pod kolesa svobodomiselnih držav, ko ima vendar po božjih in naravnih zakonih odločilno besedo pri vzgoji otrok družina in roditelji. Stariši so za svoje otroke odgovorni pred Bogom. Država nima posmrtnega življenja, zato ne more biti odgovorna. Ta odgovor bo padel na roditelje, iz vsega pa sledi, da morajo roditelji odločiti o šoli in šolski vzgoji otrok.

Računski nadsvetnik Jos. Pirc iz Ljubljane je poudaril v svojem govoru velike naloge mladinske organizacije. Kakoršna mladina, taka bodočnost. Katoliška mladina mora v teh težkih dneh do zadnjega v katoliške organizacije.

Odvetnik dr. Ogrizek iz Celja je govoril o silni moči tiska. Svobodomiselnost ima v tisku svojo najjačjo armado. Katoličanje ji bomo kos samo z dosledno protiakcijo. Iz katoliških hiš morajo izgniti vsi protiverski in verskomačni časopisi, na njihova mesta pa morajo priti glasila katoliških organizacij. Strup se onemogoča samo s protistrupom. Zato v boj proti brezverskemu za katoliški tisk!

Poslanec Vladimir Pušenjak je nato reasumiral izvajanja posameznih govornikov, nakar so se sprejele resolucije in se je shod zaključil.

Katoliški shod se je izvršil nad vse pričakovanje. Globoko zasnovani govori so orali globoko. Že bližnja bodočnost bo pokazala, da je padlo seme na rodovitna tla.

Demonstracije v Zagrebu.

Zagreb, 11. junija. (Izv.) Ko je v soboto ob devetih zvečer imela na Jelačićevem trgu vojaška godba koncert, je prišlo do spopada med demokrati in blokaši. Padali so strelji. Baj je nekaj ranjenih. Godba je odšla. Meščanstvo je panično bežalo na vse strani. Policija je le s težavo napravila red. Bilo je več ranjenih.

Zagreb, 11. junija. (Izv.) Danes v nedeljo je tukajšnja jugoslovanska sokolska župa priredila javni nastop. Popoldne so se zbrali hrvaški Sokoli-blokaši in demonstrativno korakali na Starčevićev grob. Zvečer so se vračali Sokoli vladinovi s telovadbe v klavirni povorki, ki je vstevši vojaštvo in šolsko mladino brojila komaj par stotin udeležencev. Na Jelačićevem trgu so se srečali s hrvaškimi Sokoli, ki so se v velikem, več tisočev broječem številu, vračali s pokopališča. Ob spomeniku so se ustavili in pričeli pevati »Lepa naša domovina«. Velikanska množica ljud-

stva je pela odkritih glav in ogorčeno protestirala proti vladnemu Sokolu, ki se je plašno skrival po mestu. Tu in tam so se slišali strelji. Alarmirana je bila policija in vojaštvo, ki pa ni aktivno nastopilo. Za prihodnje dni se zopet pričakujejo demonstracije, ki se vrše že od dne kraljeve poboje vsak večer.

Zagreb, 12. junija. (Izv.) Sinoči, ko se je vračala v sprevodu iz Šestin, kjer je priredil Hrvatski blok veliko svečanost, velikanska množica udeležencev, jih je zastavila policija in zahtevala, da naj se sprevod razdeli na dva dela. Ko je šel en del mimo kavarne »Korzo«, je množica klicala Radiću in republiko. Eden izmed gostov v kavarni je pri tej priliki vzkliknil: »Fuj Radić! Vseled tega je nastal v kavarni pretep in se je streljalo tudi z revolverji. Policija je takoj izpraznila kavarano. Tudi po drugih mestih je prišlo med blokaši in Sokoli do manjših incidentov.

Grška in Jugoslavija proti Bolgarski.

Belgrad, 12. junija. (Izv.) Grška vlada bo v najkrajšem času poslala bolgarski vladi slično noto kakor naša vlada. To je bilo sklenjeno na sestanku med grškim zunanjim ministrom in dr. Ninčevićem, ki se je nedavno vršil. Grška vlada bo odposlala svojo noto, čim se vrne zunanjji minister v Atene.

Sofija, 12. junija. (Izv.) Stambulinski je dal zastopnikom časopisja sledečo izjavo: Bolgarski poslanik v Belgradu je dobil od naše vlade nalog, da predlaga belgrajski vladi osnivanje jugoslovansko-bolgarske komisije, ki naj preišče vse pritožbe, češ, da so bolgarske čete z dovoljenjem in znanjem bolgarske vlade izvrševale napade na jugoslovanski teritorij. Bolgarsko bi v tej komisiji zastopali vojni, zunanji in notranji minister. Od belgrajske vlade od sedaj še nismo prejeli nobenega odgovora.

Parlamentarne počitnice 15. julija.

Belgrad, 12. junija. (Izv.) Iz parlamentarnih krogov se doznava, da bo odšel parlament na dvomesečne počitnice dne 15. julija. Do 15. julija pa se bodo vršile seje predpoldne in popoldne. Parlament bo razpravljal o zakonu glede posojila in o proračunu ter o volivnem zakonu. Za časa razprave o proračunu bo zunanji minister dr. Ninčević poročal o delovanju naše delegacije v Genovi in o pogajanjih z Italijo.

Proračunske dvanajstine.

Belgrad, 12. junija. (Izv.) Ker poteka konec junija proračunske dvanajstine, ki jih je parlament dovolil za mesec maj in junij, zahteva finančni minister, da naj parlament izglasuje do 1. julija proračunski načrt za proračunsko leto 1922, ki naj bi se pričelo s 1. julijem. Velika večina poslancev je odločno proti tej zahtevi finančnega ministra, ker je za razpravo o proračunu 14 dni veliko premalo, posebno še zato, ker je vlada na svojo pest vnesla v proračun razne velike postavke. Razprava o proračunu bi morala trajati najmanj 2 meseca.

Današnja predborza.

Zürich, 12. junija. (Izv.) Berlin 107, Holandsko 244, Newyork 523, London 23.52, Pariz 47.20, Italija 26.80, Praga 10.075, Budimpešta 0.59, Zagreb 1.88, Sofija 3.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.03, n. a. K 0.035.

Zagreb, 12. junija. (Izv.) Berlin 96.75, Italija 14.40, London 1250, Newyork 272—273 (tendenco slaba), Praga 545, Dunaj 1.70, Zürich 53—53.75, dolarji 270—275.

Politični dogodki.

Dickinsonova pojasnila. Sir Dickinson je imel pogovor s sodruidnikom »Prager Presse«, v katerem je izjavil svoje obžalovanje, da je vprašanje o varstvu narodnih manjšin vedelo na kongresu lige narodov do tako neugodnega položaja. Poročilo komisije je enostavno ugotovilo stališče obeh prizadetih strank: večini in manjšini, nikakor pa ni sodba o upravičenosti pritožb. Poročilo tudi nikakor ni merilo ne na Češkoslovansko ne na katerokoli drugo državo, ampak je podalo le splošna načela, po katerih naj se uredi varstvo manjšin. In v tem pogledu je Češkoslovanska republika storila že doslej znatno več, nego katerakoli druga država. Jasno pa mora biti za vsakogar, da države, ki imajo narodne manjšine, le-tim ne bodo priznale predprav, dokler obstoja kak dvom o njihovi lojalnosti nasproti državi. V najlastnejšem interesu narodnih manjšin je tedaj, da vse store, da odstranijo od sebe vsak tak dvom. Češkoslovanski predlog, da se to načelo izrazi v resoluciji komisije, kakor tudi predlog, da se vsaka država, ki se sprejme v zvezo narodov, obveže, da bo spoštovala pogodbe o varstvu manjšin, Dickinson odobrava. V poročilo in resolucije same pa nista mogla biti sprejeti. Vsekakor pa se s tema vred odpošlje zvezi narodov tudi protestna nota. Meseca

septembra ali oktobra t. l. bo zboroval svet zveze narodov in tedaj bo zastopnikom vseh narodov dana prilika, da podajo predloge in predlagajo izpremembe. Dotlej bo pa to vprašanje mirovalo.

+ Beseda naj slede dejanja! Vladni listi, inspirirani od zunanjega ministra dr. Ninčiča, dementirajo vse vesti, po katerih naj bi bila mala antanta sklenila vojno konvencijo, naperjeno proti sovjetski Rusiji in po katerih bi se bila zaimčila Besarabija Rumuniji. Nasprotno — pravijo ti dementiji — se mala antanta in Jugoslavija ne bosta priključili nobeni akciji proti Rusiji. — Te besede so lepe, in človek bi jih bil iz srca vesel, če bi dejanja ne govorila drugače. Mi namreč dr. Ninčiču absolutno ne verjamemo. Pod enim pogojem pač: Z železno metlo naj požene Wrangla čez mejo, potem bo šla vera njegovim besedam.

+ Gibanje bolgarskih komunistov. Po zvršetku zadnjega komunističnega kongresa v Sofiji se je vršil velik komunistični shod. Sprejeta je bila resolucija, ki naglašala nujnost, da se skliče svetoven delavski kongres. Dalje se izreka resolucija za ustanovitev delavsko-kmetijske sovjetske republike na Balkanu in za svetovno proletarsko revolucijo.

+ Važnost haške konference, ki bo — kakor znano — nadaljevanje genovske, teži po zatrjevanju dr. Beneša v tem, ker bodo državni razpravljali na njej o odnosih male antante napram Rusiji na eni ter napram Poljski in Grški na drugi strani. — Nam se zdi, da bo Čičerin postavil za predpogoj teh pogajanj sledečo zahtevo: Jugoslavija mora razorožiti in umakniti s svojega ozemlja Vranglovo armado, potem se bo šele dalo govoriti z njo. Rusija se bo dobro zavedala, da ima na svoji strani že — Bolgarijo! In zoper to gre Jugoslavija čez drn in strn.

+ Pred trgovinsko pogodbo med Češko-Slovaško in Grško. Pred odhodom iz Beograda se je dr. Beneš dal časa razgovorjati z grškimi državniiki glede sklepanja trgovinskih pogodb med obema državama.

+ Politični kompromis v avstrijskem parlamentu. Avstrijski parlament mora te dni rešiti zakon, ki daje vladu pooblastilo za nujne kredite. Tu je treba računati tudi s socialističnimi glasovi. Po daljših pogajanjih so socialisti pristali v kompromisu pod pogojem, da se preosnuje bolniška zavarovanje in dosedanja bolniška podpora podvoji. S tem se obenem podvoji tudi podpora za brezposelne. Zakon velja od 12. junija t. l. dalje.

Dnevni dogodki.

— Klavern shod ministra Pucija. Včeraj po prvi maši se je vršil v Sevnici shod samostojne kmečke stranke, ki je delala zanj veliko reklamo. Shoda se je udeležilo kakih 300 ljudi, med katerimi je bil velik del pristaev SLS in republikancev. Od samostojnežev so govorili minister Pucelj in poslanca Majcen in Mermolja. Njihovi govori so bili z ozirom na razne medklice na katere niso znali dati nobenega odgovora, zelo klaverni in niso našli niti med njihovimi pristaši nobenega odziva. Ko so se oglasili k besedi nasprotni govorniki in orisali delovanje samostojnih poslancev, so shod kar na hitro in predčasno zaključili. Minister Pucelj in razni kmečki bogataši najbrž ne bodo nikdar več prišli na Sevnico, kvečjemu na živinski semenj prodajat vole, kadar jih ne bodo mogli več v Beogradu.

— Državna borza dela. Pri vseh podružnicah »Državne Borze Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 28. maja do 3. junija 1922 dela 209 moških in 89 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 329 moških in 105 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 271. — Promet od 1. januarja do 3. junija 1922 izkazuje 17.906

strank in sicer 8.731 delodajalcev in 9175 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3637. — Dela iščejo: elektromonterji, strojni in stavbni ključavničarji, čevljarji, mlinarji, peki, strojniki, kurjači, kamnoseki, kovači, krojači, šivilje, pisarn. moči, trgov. sotruidniki, prodajalke, vzgojiteljice, vajenci, vajenke, itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, kleparji, stavbni in strojni ključavničarji, mizarji, zidarji, kolariji, tapetniki, žagarji, pisarn. moči, šivilje, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Nesreča na blejskem jezeru. Včeraj zjutraj okrog tretje ure se je na blejskem jezeru prevrnil čoln, v katerem se je nahajalo sedem precej veselih ljubljanskih izletnikov. Čoln se je prevrnil na sredi jezera in so bili gospodje izletniki v precejšnji nevarnosti. Na pomoč jim je prihitel g. Avgust Kadunc, poslovodja tvrde Kette, in rešil iz neprijetnega položaja šest teh izletnikov. Sedmega pa je potegnil iz vode in ga pripeljal na suho 12 letni sinček cerkovnika. Čim so bili izletniki na suhem, so jo popihali in niso smatrali za potrebno, da se vsaj z najmanjšo besedico zahvalijo svojim rešiteljem, ki so tvegali za njihovo rešitev skoraj svoje življenje. Vsaj na kranjski način bi to lahko storili!

— Alarm v hotelu »Jekler« na Bledu. Sobotna »beneška noč« na Bledu seveda ni ostala brez mučnih incidentov. V hotelu »Jekler« se je bila utaborila »Orjuna«. Ko se je okrog polnoči usul dež in je občinstvo iskalo streh, je prišlo v hotelu »Jekler« do javnega škandala. Ljudje so tiščali v hotel, »Orjuna« pa je lokale pridržala samo za se. In tako je bilo izmenjanih nekaj udarcev in protitudarcev, dokler ni bil hotel do zadnjega kotička poln premočenih ljudi.

— Zunaj in znotraj mokri. Neko skupino ljubljanskih liberalnih študentov je sobotna »beneška noč« ganila. Njihove duše je očarala bajna svetloba milijonskih lučic, vozili so se s čolnom krog kinca nebeškega, neprestano gledali navzgor v višave sveta idej in polnili grla z vinsko kapljico. Krog štirih zjutraj se je čoln prenapolnil mladostnega idealizma in nadebudni fantiči so se mahoma znašli v mrzlih valovih prav nasproti kraljeve vile. Na obupne klice na pomoč, ko orožniki potegnili idealiste iz mokrega realizma. Čez dan pa se je susilo krog mežnarjeve hiše precej kosov perila in oblek, urezanih po najnovejši modi.

— Dobavitelji za kraljevi dvorec na Bledu. Uradno se razglasa: Vsi oni, ki dobavljajo sedaj živež ali tudi kake druge potrebščine za kraljevi dvorec na Bledu, se opozarjajo, da morajo svoje račune, predno jih predložijo upravi dvora v poravnavo, vposlati preje mestnemu tržnemu nadzorstvu v Ljubljani, da jih pregleda in ugotovi primernost cen. Brez tozadevne klavzule mestnega tržnega nadzorstva se predloženi računi pri upravi kraljevega dvora sploh ne bodo likvidirali.

— Poizkus enotne šole v Avstriji. V Avstriji hočejo namesto dosedanjih meščanskih in nižjih srednjih šol uvesti štiri-razredno enotno šolo, ki bo obvezna za vsa mladino brez razlike. Še-le s 5. razredom se srednja šola razcepi na gimnazije, realne gimnazije itd. S prihodnjim šolskim letom pripravljajo za nameravano enotno šolo poizkus v treh deških in treh dekljskih šolah. — Kakor znano, ima štiri-razredno enotno nižjo srednjo šolo v načrtu tudi naše naučno ministrstvo.

— Iz države izgnani. Zagrebška policija je izgnala iz naše države sledeče osebe: Pretenhofer Leopoldina, roj. 1873 v Zagrebu, pristojna v Budimpešti. Izgnana za vedno. — Ristič Aleksander, roj. 1898. v Požaru, okraj Sabatka. Izgnan za 10 let. — Ivanov Peter, roj. 1900 v Vidinu na Bolgarskem. Izgnan za 10 let. — Stanek Marija, roj. 1896. v Svitavski. Izgnana za 5 let.

Ljubljanski dogodki.

lj Krajevni odbor SLS za frančiškanski okraj. Današnja seja odpade. — Predsednik.

lj Rekrutovanje za mesto Ljubljano. Rekrutovanje za mesto Ljubljano se vsled kraljeve poroke prične namesto dne 14. junija, šele 15. junija 1922. Nabornikom, ki so pozvani s pozivnicami za 14. junija 1922 k rekrutovanju, se je zategadelj dne 21. junija 1922 predstaviti rekrutni komisiji. Zunaj Ljubljane stanujoče nabornike naj o tem obvestijo sorodniki.

lj Poprave v Kolesiji. Edino javno kopalnico v Kolesiji je postalo nujno potrebno temeljitih poprav. Treba je nanovo betonirati bazen, urediti iznova čistilno napravo, obnoviti jezo v betonu itd. Dela se že izvršujejo ter bodo do 20. junija 1922 gotova. Dotlej pa ostane kopalnico zaprto.

lj Ljudska kopel v Kolodvorski ulici se mora radikalno preurediti. Kotli in stroji so potrebni temeljitih porav. Magistral bo z deli baje šele v šestih tednih gotov; dotlej se kopel ne more uporabljati.

lj Novi odbor Gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani je občin. komisar, gospod ministerjalni direktor dr. Bogumil Seneković v zastopstvu obč. sveta potrdil in bo odbor v ponedeljek zvečer ob pol osmi uri v dvorani Mestnega doma zaobljubljen.

lj Iz Ljubljane izgnana je bila dne 2. maja t. l. Stiglič Barbara, delavčeva žena, rojena 1876. v Lokvah ter pristojna v Delnice. Vzrok: ponovne tatvine.

lj Tatvine. Dne 7. t. m. je bil Marc Ivanki, stanujoči v Cukrarni ukraden na južni postaji ženski plašč, vreden 600 K. — Dne 31. maja t. l. je bil ukraden gostilničarju Matku Senica iz Sp. Šiške med 10. in 11. uro iz gostilniške sobe namizen prt, vreden 300 K.

Ljubljanska porota.

Ljubljana, 12. junija 1922. Današnja porota razpravlja o dveh slučajih; katera bi morala pravzaprav presojati novomeška porota, toda ker sta bila za drugo letošnje zasedanje v Novem mestu razpisana le dva porotna slučajja, se novomeška porota ni sklicala v zasedanje in sta se oba slučajja odkazala ljubljani poroti v presojo.

Porotnemu senatu predseduje danes dež. sod. svetnik dr. Ivan Modic, votanta sta dež. sodni svetnik Anton Lajovic in sodnik Ferdinand Merala; tožbi zastopa državnega pravdnika namestnik dr. Hodžar. Porotni redni avditorij je z zanimanjem konstatiral, da vodi g. svetnik dr. Modic prvič porotno razpravo in da tudi državnega pravdnika namestnik dr. Hodžar prvič zastopa obtožbo pred poroto in je avditoriju dobro znan, ker je kot volant v znanem senačnem Bricelem porotnem slučaju poleg predsednika g. dvornega svetnika Regalyja energično posegal z vprašanji v razpravi.

Prvi se je zagovarjal Poznik, prvi državni pravdnik v Novem mestu dr. Krem-

žar je njegove grehe v obtožnici takole opisal:

Čevljar Anton Poznik, rojen 18. jun. 1879 v Kapli ob Dravi je prišel 14. marca v vas Božjakovo, se tam izdal za nabiratelja milodarov za ubogo deco v Novem mestu in na ta način izvalil od ljudi 60 K. Prišel je nabirat tudi k Marku Nemanicu, kateri pa je raje šel zanj v klet po vina. Ko se je Nemanic povrnil iz kleti je pogrešil na steni visečo ameriansko uro, katero je tudi od obtoženca zahteval nazaj. Poznik je tatvino trdovratno tajil in odšel, a kmetje, ki so ga došli, so mu uro odvzeli. To svoje dejanje obtoženec prizna in trdi, da je tatvino izvršil v pijanosti in v neprevdarnosti. Predno je šel Poznik »pobirat milodare«, je napadel občinskega stražnika Vincenca Podlesnika v Metliki, ker je namreč ta vodil nekega sumljivega tujca na občinski urad, da bi se legitimiral. Obdolženec je stražnika suval v hrbet in ga obkladal s priimki ter hotel na ta način odriniti tujca. Poznik to dejanje zanika, trdeč, da se je stražnik v osebi zmotil, a stražnik odločno izpove, da je drugi dan po tem dogodku, ko so orožniki obdolženca peljali na kolodvor, takoj v njem spoznal Poznika, ki ga je prejšnji dan napadel in žalil. Obdolženec je star 42 let, a je že skoraj polovico svojega življenja presedel v ječi. Da je tat iz navade znači, da je bil radi iste že trinajstkrat kaznovan in je tudi vsled tega hudolstvo zadnje 18 mesečno ječo prestal avgusta meseca 1921, s 15. novembrom pa se je zopet radi prestopka tatvine moral za tri mesece naseliti v njemu »priljubljeno bivališče«. Da je obdolženec tat iz navade, priča, da ukrade prav vse, kar mu pride pod roke.

Na vprašanje predsednika dr. Modice, če se Poznik čuti krivega, je ta odgovoril, da je kriv, le zanikava, da bi bil imel spor s stražnikom Podlesnikom v Metliki. Podlesnik kot priča zaslišan je po Pozniku v obraz povedal, da ga dobro pozna in da ga je bil res napadel.

Porotni senat je stavil porotnikom tri glavna in eno eventualno vprašanje. Državnega pravdnika namestnik dr. Hodžar je v svojem govoru poudarjal, da je Poznik zločinec po poklicu; potepuh, goljuf in tat. S 14. letom je bil prvič kaznovan; tudi pri prvotnih so ga petkrat kaznovali. Poznikov zagovornik dr. Sajovic ml. se je zelo toplo zavzel za svojega klijenta. Po kratkem in stvarnem resumeju predsednika porotnega senata svetnika dr. Modice so se porotniki podali ob tritčrti na 11 v posvetovalnico.

Prvomestnik porotnikov posestnik Anton Verbič iz Sinje Gorice št. 26 je naznanil, da so porotniki soglasno potrdili prvo in drugo glavno vprašanje in četrti dodatno vprašanje, s 3 da in 9 ne pa zanikali vprašanje glede na Poznikov spopad z metliškim policistom. Predsednik porotnega senata svetnik dr. Modic je nato razglasil sodbo, s katero je bil Poznik Anton obsojen na 6 let težke ječe.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kromžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovariši!

Pomnilci
Listi krščanskega delovnega ljudstva
NOVI ČAS

je odvisen le od
Vaše pomoči in
Vašega sodelovanja
njal »NOVI ČAS«
je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!

Par izurjenih kovačev in železostugarjev

sprejme tovarna »Zavora« Laško pri Celju. Hrana in stanovanje v tovarni. Plača po dogovoru.

IZJAVA.

Izjavljam, da je obdolžitev, katere me obdolžujejo, izmišljena in neresnična, in da bom proti vsakomur, ki bi me nadalje obrekoval, postopal sodnijsko. —

SREČKO ILOVAR.

Arhitekt in mestni stavbenik

: VILJEM TROJ
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1880.

se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

F. BRUMAT Ljubljana

Usakovrstno manufakturo in tkanine

po konkurenčni ceni.

Mestni trg 25. I.

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Sledili so znani finančni velikaši in prvi inženjeri raznih postaj. Od njih se je krepko odražal zlasti tolsti Müller z Azore. Bil je okrogel ko balon, na meslu glave je nosil zgolj star log klobuk.

»Masten kos za peklo«

Med torkljočimi čredami ljudi so korakali dučali godb, ki so vse istočasno svirale in polnile brezno broadwaysko s hruščem in truščem, kot da se istočasno tisoč pa tisoč šip razlreškava na asfaltu. Delavska krčma so lujila, živigala, smejala se, vsa usla so se spakovala, da bi bil hrup čim večji. Posamezni balajoni so prepevali mednarodno koračnico, drugi maršejezo, še drugi so prepevali križem in vprek, po mili volji. Temeljni glas brezbrežnega vrešča pa je tvoril stop in topot korakov, zamolki takt težkih škornjev, ki je uro za uro ponavljal isto besedo: Predor — predor — predor...

Podoba je bila kot da je predor sam prispel v New York, da bi demonstriral.

Veliko pozornost je vzbujala skupina sredi spreveda. Na čelu so ji korakali prapori vseh narodov in ogromen lepak:

»Macovi pohabljeni«

Skupina je bila sestavljena iz aruče mož, ki im je

manjkalo ali zapeslje, ali roka, ali noga; lesenonožci, da, celo taki, ki so se po berglah poganjali nalik zvonovom. Za njimi so lavali možje z rmenimi, bolesnimi obrazi. To so bili oni, ki so trpeli na »grumu«.

Korakali pa so predorci v deseterostopih in spreved je bil dolg pel kilometrov in več. Stoprav je njih rep smuknil iz Hudson Riverjevega predora, ko je glava dosegla wallsko cesto. V popolnem redu se je valila vojska predorcev skozi Broadway in ceste, ki jih je prehodila, le po avlovskih obročih gladko zbrusene ceste so bile še naslednji dan posejane z odlisi čevljevih žbljev. Promet je bil zaustavljen. Brezkončni vlaki cestnih železnic, voz, avtomobilov so čakali na konec povorke. Vsa okna in vse izloge so bile zastavljene z radovedneži. Vsakdo je hotel videti predorce, ki so žolhih jamskih obrazov, izdelanih rok in usločenih hrbtov v težkih škornjih merili cesto. Prinesli so iz predora grozničavo ozračje. Saj so bili vsi v listih temnih rovi, kjer jim je smrt pokosila tovariše. Zvenet verig se je dvigal izsred njihovih vrst, vzdih po kaznjencih in brezpravnih.

Fotografi so nastavljali leče in priškrnjevali, kinematografi so vrleli kljčke. Iz brivnic so planili namiljeni gosje s prlom pod brado, in čevljarji gospe z enim čevljem, v skladiščih za obleke so stali kupci v srajčnih rokavih, da, celo v spodnjih hlačah. Prodajalke, delavke in pisarke blagovišč in trgovin so ležale ruine od vznemirjenosti in lenelajoče od radovednosti na oknih

od prvega do dvajselega nadstropja ter so se opasno daleč spenjale čez podzidke. Kričaje so in vreščale in mahale z robci. Toda val hrupa, ki je udarjal s ceste, je vznášal njih svelle krike, tako da jih ni bilo mogoče slišati.

V neznanem zasebnem avtu, ki je sredi lomečega se veleloka ljudi čakal med stolinami drugih vozišč, sta sedela Lloyd in Ethel. Ethel je drhtela od nemira in radovednosti. Vpila je brez prestanka: »Look at them — just look at them — look! look! Hvalila je srečno na ključje, ki jo je privedlo v sredino parade.

»Oče — Allana neso! Halo! Ga li vidiš?«

In Lloyd, ki je na dnu voza sedel v dve gubi in se je razgledaval skozi gledalce, je rekel ravnodušno: »Saj vidim, Ethel«

Ko so Lloyda samega nesli mimo, se je zvonko nasmejala, prekipevaljoča od zabave.

»To si ti, oče!«

Zapustila je sedež pri oknu in je objela Lloyda »Ti si, mar vidiš?«

»Vidim, Ethel.«

Ethel je potrkala na okno, ko so prišli mimo »pe« klenščaki. Zamorci so se ji režali in so priliskali svoje ogabno rdeče dlani na šipe. A ustaviti se niso mogli kajti zadnjiki so jim stopali na pete.

»Le okna nikar ne odpri, otrok!« je rekel Lloyd ravnodušno.